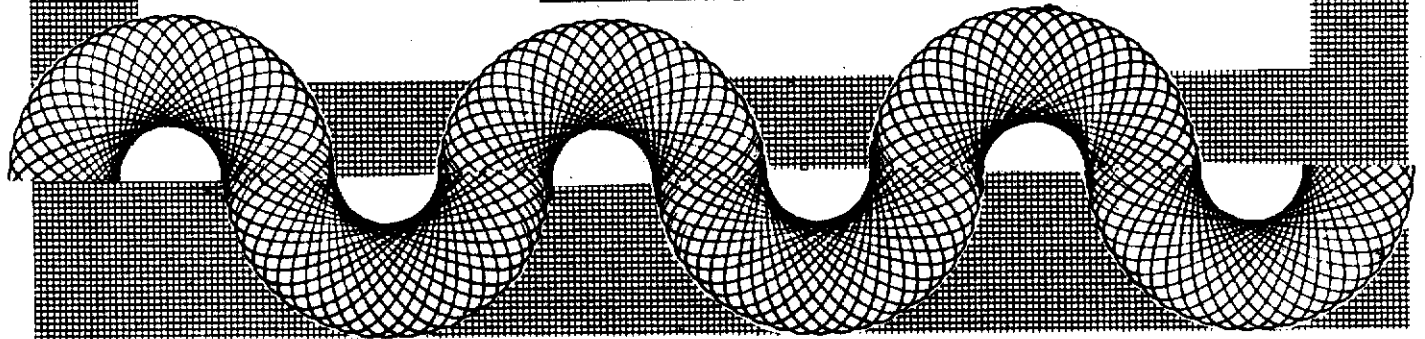

ایمنی، بهداشت و شرایط کار در انتقال تکنولوژی

مقررات سازمانی و نهادی

۱- هر کشوری به منظور حصول اطمینان از مسائل بهداشتی، ایمنی و شرایط کاری که باید در انتقال تکنولوژی مورد توجه قرار دهد، بایستی پرسنل و نمودار تشکیلاتی را برای خود تعیین نماید.

۲- تشکیلات و سازمانهای مورد بحث در زمینه ایمنی، بهداشت و شرایط کار برای انجام اقدامات ذیل باید به تعداد کافی در دسترس باشند:

الف - انجام پژوهشهای متعدد به منظور کسب تکنولوژی مناسب و مطلوب.

ب - اجرای روشهای ویژه تحقیقاتی و پژوهشی در زمینه ایمنی و بهداشت کار.

ج - تبادل اطلاعات با سایر نهادها و سازمانها.

د - کمک به تهیه و هماهنگ سازی استانداردها و مقررات ملی.

هـ - ارتقاء همکاری فنی بین بخشهای صنعتی.

و - همکاری در اجرای خدمات مشورتی.

● نیازهای آموزشی

مقررات عمومی

۱- انتقال تکنولوژی باید شامل برنامههای آموزشی مناسب باشد. این برنامهها باید کارکنان، مقامات صلاحیتدار، مسئولین ایمنی و بهداشت کار، کارفرمایان و کارگران را تحت پوشش قرار دهد.

۲- برنامههای آموزشی باید با نیازهای کشور

منعقد ساخت. مقررات قرارداد در زمینه مسائل ایمنی و بهداشت کار برای کشورهای گیرنده یا دهنده پروانه قابل اجراست.

به طور کلی، استانداردهای بسیار دقیقی باید به مورد اجرا گذارده شود:

الف - اعتبار قرارداد توافقی در زمینه تکنولوژی، باید مورد تصویب مقامات صلاحیتدار ایمنی کشور گیرنده تکنولوژی قرار گیرد.

ب - قرارداد توافقی باید جنبه‌های مناسب و لازم ایمنی و بهداشت، از جمله: آموزش عمومی کارکنان را شامل گردد.

ج - هنگامی که تجدید قرارداد، عرضه فنون جدیدی را ایجاب نماید، این فنون باید با قوانین مربوط به ایمنی و بهداشت کار در زمینه انتقال تکنولوژی پایه و نیز با هر گونه مقررات یا اقدامات لازم، منطبق باشد.

۳- هنگام واگذاری امتیاز، شایسته است که کشورهای گیرنده تکنولوژی کاملاً از تعهدات مربوط به ایمنی، بهداشت و شرایط کار در زمینه ساخت محصول تکنولوژی امتیاز داده شده، آگاه باشند و هر گونه اطلاعات مربوط به ارزیابی و کنترل خطرات مربوط به این صنعت را دریافت دارند.

الف - در مورد قوانین مربوط به استفاده از سلامت ساخت، باید کشورهای گیرنده تکنولوژی مجاز به جمع‌آوری اطلاعات مربوط به تمام مسائل تولید و روشهای مورد توجه در زمینه ایمنی، بهداشت و شرایط کار باشند.

در قسمت اول این مقاله، راجع به عواملی که در هنگام انتقال تکنولوژی بایستی مدنظر قرار گیرد، انتخاب پروژه‌های انتقال تکنولوژی، طراحی کارخانه، بهره‌برداری از لیست کنترل ایمنی و بهداشت، اقدامات تهیه‌کنندگان تکنولوژی و ... مطالبی عنوان شد؛ در این شماره بخش‌های دیگری از این مجموعه معرفی می‌شود.

«قسمت دوم»

● مقررات و ضوابط اداری و اساسنامه‌ای

جنبه‌های حقوقی

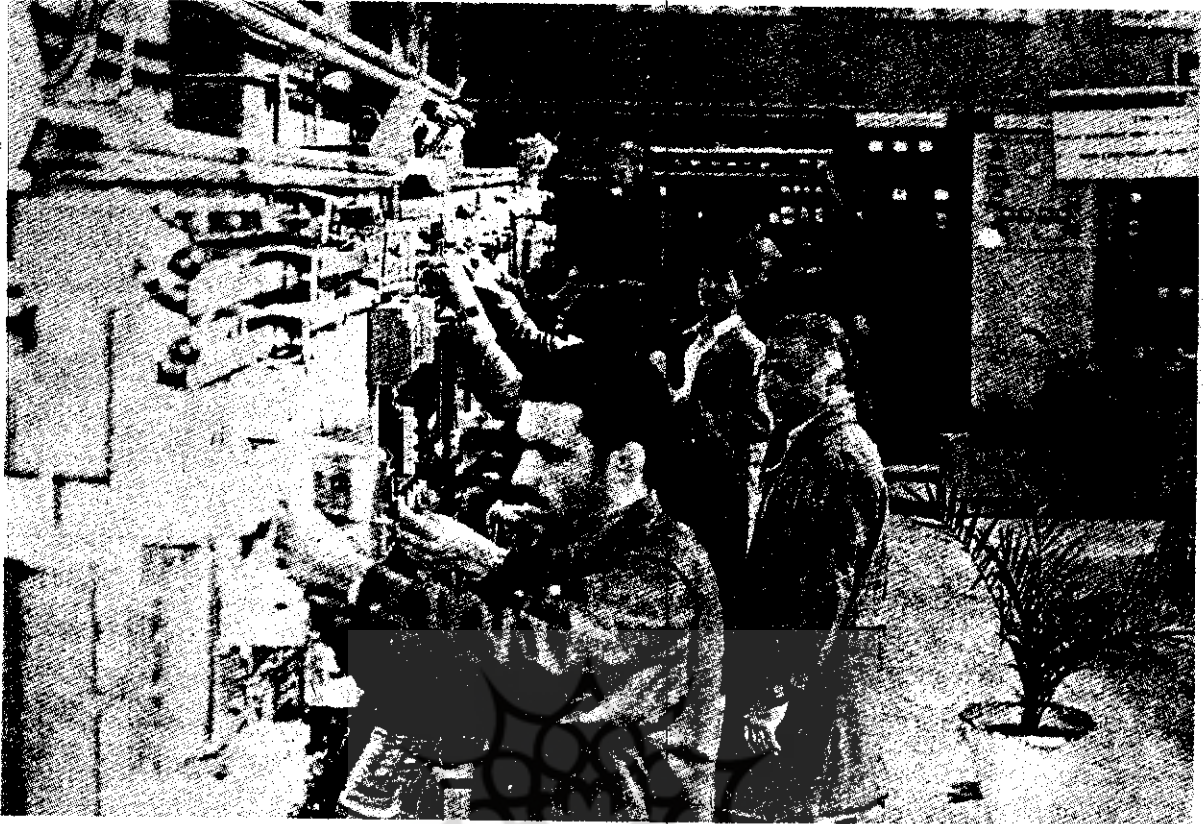
استانداردهای قانونی در مورد ایمنی و بهداشت و شرایط کار در انتقال تکنولوژی باید طبق موارد ذیل تدوین گردد:

الف - به قوانین موجود در مورد ایمنی و بهداشت کار مرتبط باشد.

ب - به صورت مقررات جدید جداگانه‌ای تدوین شود.

ج - اجرای آن تحت نظارت مقامات صلاحیتدار صورت گیرد.

۲- چنانچه استانداردها، قدرت اجرایی قانونی دارند، باید موافقت‌نامه‌های ویژه‌ای

کار باید یک دوره آموزشی تخصصی علاوه بر آموزش همگانی برگزار گردد.
۷- هر نوع آموزش در این رابطه باید به طور رایگان در اختیار کارگران قرار گیرد.

آموزش طراحان تکنولوژی

۱- برنامه‌های آموزشی باید برای طراحان و تکنیسینها به گونه‌ای ترتیب یابد که در زمینه ایمنی و بهداشت کار در کارخانه‌ها، ماشین‌آلات، وسایل و ابزار، اطلاعات مورد نیاز را در اختیار آنان قرار دهد تا در تقلیل حوادث مؤثر افتد.
۲- برنامه‌های آموزشی مورد نظر برای طراحان صنعتی باید با توجه به تمام ویژگیها و خصوصیات تأثیرپذیری طرح و به ویژه شرایط جوی کشور واردکننده، در نظر گرفته شود.
۳- آموزش کسب در مدارس عالی و دانشکده‌های مهندسی کشورهای صنعتی به دانشجویان کشورهای در حال توسعه داده می‌شود، باید بر انطباق تکنولوژی با شرایط محلی تأکید داشته باشد. به منظور ارتقاء چنین آموزشهایی، کشورهای در حال توسعه باید بتوانند

خطرات مجهز گردند. همچنین آموزش ویژه‌ای باید به منظور مقابله با وضعیتها و موقعیتهای اضطراری صورت پذیرد.

۲- این آموزشها باید در سطح کشور بنیان‌گذار تکنولوژی و کشورهای در حال توسعه گسترش داده شود و در هر دو مرحله آموزشها باید توسط مربیان صلاحیتدار آشنا به تکنولوژی مذکور و همچنین آشنا به ویژگیها و خصوصیات خاص کشور گیرنده تکنولوژی اجرا گردد.

۳- آموزش فنی باید در ارتباط با صنایع، دانشگاهها و نیز مؤسسات پژوهشی و تهیه استانداردهای محلی باشد.

۴- به منظور افزایش استعدادها و مهارتهای تکنیسین‌های محلی، باید امکانات مناسب آموزشی و اطلاعاتی جهت اجرای تکنولوژیهای مناسب و مؤثر در دسترس بوده و تکنولوژی وارداتی با شرایط کاربرد آن در کشور در حال توسعه منطبق باشد.

۵- تداوم آموزش مربیان تا سطح کارشناسی باید تضمین شده باشد.

۶- برای اعضای کمیته حفاظت و بهداشت

گیرنده در زمینه تکنولوژی منطبق باشد، به ویژه تمام عوامل مورد نظر در بخشهای مربوطه را تحت پوشش قرار دهد.

رهنموده‌های ایمنی

۱- قبل از اقدام به فعالیتهای آموزشی باید در بین اعضای مدیریت و پرسنل کشورهای توسعه یافته و نیز کشورهای در حال توسعه، انگیزه کسب اطلاعات و دانش در زمینه ایمنی تقویت گردد.

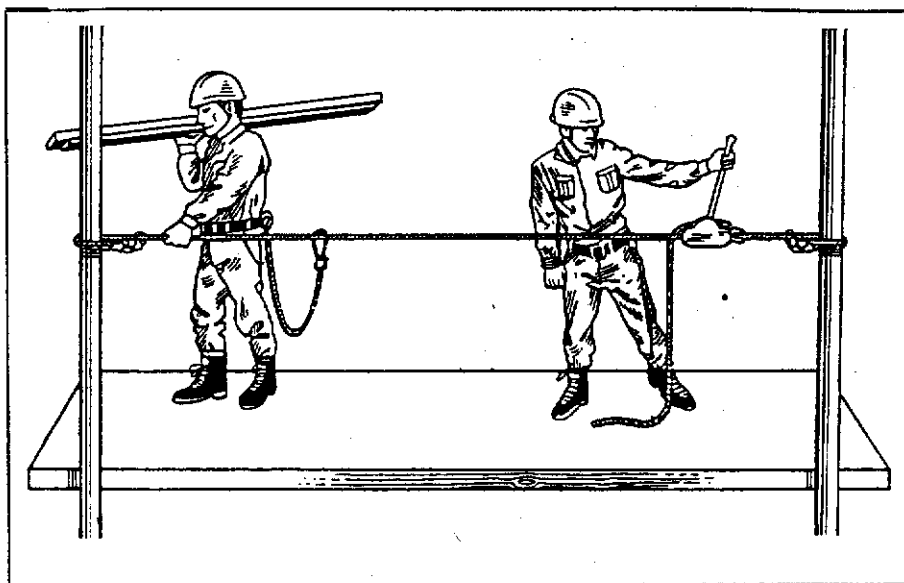
۲- تأثیر نفوذ عوامل مختلف فرهنگی در بروز حوادث و خطرات را باید شناخت و آنها را قبل از اقدام به فعالیتهای آموزشی مورد توجه قرار داد.

آموزش استفاده کنندگان از تکنولوژی

۱- اجرا کنندگان (اپراتورها) و سایر اعضای مرتبط با انتقال تکنولوژی جدید باید در مورد ایمنی اجرایی تکنولوژی مزبور، آموزشهای لازم را ببینند. تمام کارگران باید از خطرات مربوط به آن آگاهی داشته باشند و از قبل در مقابل این

در برقراری و اجرای برنامه‌های دوره‌های مدارس عالی و دانشکده‌های مهندسی در کشورهای صنعتی همکاری نمایند.

۴- درک و تفهیم مسائل مطرح شده در انتقال تکنولوژی باید با استفاده از مواد آموزشی، وسایل کمک آموزشی، نشریات ویژه، تشکیل دوره، مذاکره و مباحثه، سمینار و نظایر آن تسهیل گردد. تلاش و کوششهای انجام شده در این جهت باید مورد توجه مسئولین سیاستگذار ایمنی و بهداشت، برنامه‌ریزان صنعتی، مدیران کارخانه‌ها، مؤسسات خصوصی و دولتی و کارکنان مربوطه، کارگران، نمایندگان اتحادیه‌ها، بازرسان کار، متخصصان بهداشت کار، اقتصاددانان، مهندسان، شیمی‌دانان، مسئولین ایمنی، مربیان آموزش فنی و حرفه‌ای و ایمنی و نیز کارگران کشاورزی و سایر کارگران روستایی قرار گیرد.

● گردآوری، توزیع و انتشار اطلاعات

انتشار اطلاعات مربوط به ایمنی و بهداشت کار توسط تهیه‌کنندگان تکنولوژی

تهیه‌کنندگان تکنولوژی، همزمان با طراحی تکنولوژی باید تمام اطلاعات مورد نیاز مربوط به ایمنی و بهداشت کار را فراهم نمایند. اطلاعات مربوط به ایمنی، بهداشت و شرایط کار باید با گذشت زمان مورد تجدیدنظر قرار گیرد تا به هنگام باشد و این مسئله باید به مقامات کشور گیرنده تکنولوژی و استفاده‌کنندگان مربوطه، به فوریت اطلاع داده شود. این اقدام باید به طور متناوب، به هنگام بروز تغییراتی در صنعت انجام گیرد.

اطلاعات مربوط به ایمنی و بهداشت و شرایط کار باید:

الف - برای طرفین قرارداد به زبان مناسب و رایج نگارش یابد و برای استفاده‌کنندگان تکنولوژی نیز به زبانی مفهوم و قابل درک نوشته شود.

ب - حاوی اطلاعاتی ویژه در زمینه استقرار و اجرای تکنولوژی و نیز شامل اطلاعاتی در زمینه حفاظت، نگهداری و تعمیرات بر طبق

نیازهای ایمنی باشد.

ج - در کشور دریافت‌کننده تکنولوژی تمام عوامل مؤثر در استقرار، اجرا، نگهداری و حفاظت تکنولوژی باید مورد توجه قرار گیرد.

د - در اجرای تکنولوژی باید مطالعات و بررسیهای موردی انجام پذیرفته و تجربیات مورد تأکید قرار گیرد.

ترویج اطلاعات مربوط به ایمنی و بهداشت کار توسط گیرندگان تکنولوژی

۱- در کشور گیرنده تکنولوژی، تصمیم‌گیرندگان برای انتخاب تکنولوژی باید توجه داشته باشند که تمام اطلاعات لازم، به کمک تهیه‌کنندگان تکنولوژی گردآوری و منتشر شود.

۲- گیرندگان تکنولوژی باید از استانداردها، مجموعه قوانین و اطلاعات فنی مربوط به تکنولوژی در برنامه‌ریزی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مطلع گردند و آنها را به کار گیرند.

۳- قبل از هر تغییر یا تطبیق توسط کشور گیرنده تکنولوژی، باید با تهیه‌کنندگان آن تکنولوژی، در این زمینه مشورت شود و دلایل این اقدام باید در قرارداد منعقد بین تهیه‌کننده و دریافت‌کننده تکنولوژی ثبت گردد.

تبادل اطلاعات در زمینه ایمنی و بهداشت کار

۱- به منظور حصول اطمینان از این که اطلاعات کامل و به موقع به دست درخواست‌کننده آن برسد، باید یک سیستم تبادل اطلاعات برقرار گردد.

۲- قبل از بایگانی کردن تمام اطلاعات، دانش‌ها و داده‌های کارشناسی موجود باید با سازمانهای دولتی و ملی در زمینه ایمنی و بهداشت کار مبادله گردد.

۳- شرکتهای چندملیتی باید اطلاعات زیر را تهیه و فراهم نمایند:

الف - استانداردهای ایمنی و بهداشت، منطبق با فعالیتهای محلی آنان بوده و در سایر

● تأثیر نفوذ عوامل مختلف فرهنگی در بروز حوادث و خطرات را باید شناخت و آنها را قبل از اقدام به فعالیت‌های آموزشی مورد توجه قرار داد.

کشورها نیز قابل اجرا باشد. این استانداردها به ویژه باید تمام استفاده کنندگان را از خطرات خاص تولیدات جدید و نیز از اقدامات حفاظتی و بهداشتی مربوطه آگاه سازند و در امور سازمانهای بین المللی که استانداردهای مربوط به ایمنی و بهداشت کارگران را تهیه، تدوین و تصویب می نمایند، مشارکت کنند.

ب - روشهای ویژه جهت ایجاد انگیزه در کارگران در ارتباط با رعایت قوانین و مقررات مصوبه ایمنی و بهداشت، کسب مشارکت و یاری آنان در برنامه های ایمنی و بهداشت کار در کارخانه.

تبادل اطلاعات ایمنی و بهداشت کار در کشورهای در حال توسعه

۱- تبادل اطلاعات مربوط به ایمنی و بهداشت کار بین کشورهای گیرنده تکنولوژی باید تشویق و ترغیب گردد، لازم است اطلاعات مذکور در زمینه های ذیل باشد:

الف - کسب تجربیات مربوط به ایمنی، بهداشت و شرایط کار کشورهای در حال توسعه ای که دارای شرایط مشابهی هستند.

ب - انطباق، تغییر و اجرای تکنولوژیهای موفقیت آمیز و اطلاعاتی که می تواند برای سایر کشورهای استفاده کننده از تکنولوژی مزبور مفید باشد.

ج - تبادل نیروی انسانی فنی.

تجربیات مکتسبه در زمینه ایمنی، بهداشت و شرایط کار توسط شرکت های چندملیتی و سایر شرکت های بزرگ، در کشورهای در حال توسعه باید به طور گسترده بین شرکت های محلی کوچک توزیع و منتشر گردد.

تبادل اطلاعات مربوط به ایمنی، بهداشت و شرایط کار باید در مرکز کشورها و بین مجتمع های حرفه ای، سازمانهای کارگری و کارفرمایی و سایر گروه های تشکیل شده به منظور ایمنی و بهداشت کارگران، انجام شود.

● عملکرد در سطح شرکتها

مقررات عمومی

● برنامه های آموزشی در زمینه انتقال تکنولوژی، باید با نیازهای کشور گیرنده در زمینه تکنولوژی منطبق باشد، به ویژه تمام عوامل مورد نظر در بخش های مربوطه را تحت پوشش قرار دهد.

ذیل باشد:

الف - تغییرات احتمالی در مدت راه اندازی.
ب - اثرات تکنولوژی بر محیط و سیستم اجتماعی کشور صاحب تکنولوژی.
ج - طراحی، عملکرد و کیفیت خدمات مانند مسکن، ایاب و ذهاب و خدمات پزشکی.
د - گردش کار و نگهداری سیستم فنی.
ه - تمام اقدامات تکمیلی از نظر ایمنی و بهداشت باید صورت گیرد.

۳- نماینده کشور گیرنده تکنولوژی که برای مشارکت در بکارگیری تأسیسات فرا خوانده شده است، باید در ستاد طراحی پروژه انتقال تکنولوژی حضور به هم رساند.

۴- شرکت تهیه کننده تکنولوژی باید به ضمیمه اسناد و مدارک پروژه مربوط به انتقال تکنولوژی، مجموعه راهنمایی را که مشتمل بر اطلاعات و داده هایی در زمینه ویژگیهای ایمنی و خط تولید یا کارخانه است، تهیه و ارائه نماید.

الف - مجموعه ویژگیهای ایمنی باید حاوی نتایج مشروحي از تمام تجزیه و تحلیل های انجام شده توسط ارائه کنندگان تکنولوژی در زمینه خطرات باشد.

ب - مجموعه قوانین و معیارهای (استانداردهای) فنی مورد استفاده، در زمان طراحی فرآیند و ساخت کارخانه باید در مجموعه ویژگیهای ایمنی به عنوان مرجع و مأخذ گردآوری شوند.

ج - فهرست کنترل باید مورد بهره برداری قرار گیرد و هنگام تهیه مجموعه مربوط به ذکر ویژگیهای ایمنی، به دقت مورد توجه و بررسی قرار گیرد

۱- استقرار و تأسیس کارخانه ای در ابعاد وسیع در یک کشور در حال توسعه باید طی مراحل مختلفی صورت گیرد.

۲- پس از تصویب مقامات مسئول و ملی، عملیات در سطح کارخانه باید با توجه به عرف معمول در زمینه ایمنی و بهداشت کار، ترتیب یابد. این کارکرد باید به منظور تکمیل این اقدامات انجام گیرد.

مرحله مقدماتی برنامه ریزی

تکنولوژی باید به طور کامل با توجه به جنبه های ایمنی، بهداشت و شرایط کار به ویژه عوامل مؤثر آب و هوایی (اقلیمی)، فرهنگی و سایر عواملی که در هر کشور متفاوت است، انتخاب شود.

مرحله برنامه ریزی و طراحی

۱- طراحی و برنامه ریزی تکنولوژی جدید باید با توجه به تغییرات و اصلاحات ضروری برای آینده صورت گیرد. هنگام بررسی و مطالعه برنامه مقدماتی، شرکت تهیه کننده تکنولوژی باید با کشور گیرنده آن، به منظور کسب مشخصات مورد نیاز برای طراحی تکنولوژی مشورت نماید و برای کشور مذکور اطلاعات مورد نیاز را جهت برنامه ریزی مناسب تهیه و تدارک ببیند. اطلاعات بدست آمده نیز باید برای حصول اطمینان از اجرای تمام مقررات مربوط به طراحی، انتقال، تأسیسات، ماشین آلات و سایر موارد مورد استفاده قرار گیرد.

۲- مراحل برنامه ریزی و طراحی باید شامل مطالعه و بررسی تکنولوژی مشابه از نظر موارد

د - طی مرحله طراحی فرآیند یا کارخانه، تجزیه و تحلیل کامل خطرات باید در چهارچوب فعالیتهای جاری صورت گیرد و نتایج محاسبات در مجموعه ذکر مشخصات ایمنی درج گردد.

۶- استفاده از استانداردهای داخلی تدوین شده باید توسط شرکتهای چندملیتی و سایر شرکتهای مورد تشویق قرار گیرد، به نحوی که ایمنی و بهداشت کارگران و عامه مردم را تضمین نماید.

۷- مجموعه ویژگیهای ایمنی نباید با نشریه ماهانه ایمنی که برای گردش کار ایمنی ماشین آلات کارخانه مورد نیاز است، ادغام گردد.

موافقت و تصویب طرح پروژه

هنگام تصویب طرح یک پروژه، مقامات مسئولین ذریعاً باید اتخاذ تصمیم نمایند.

مرحله خرید

در مرحله خرید، کلیه جنبه‌های ایمنی و بهداشتی باید کاملاً مورد توجه قرار گیرد.

مرحله ساخت

۱- مرحله ساخت باید کاملاً منطبق با نیازهای ساخت تجهیزات باشد.

۲- در مرحله ساخت، خریدار باید با دقت مواد و ابزار مختلف خریداری شده را به منظور حصول اطمینان از هماهنگی و انطباق آنها با ویژگیها و مشخصات مربوطه، مورد بررسی و آزمایش قرار دهد.

۳- تأسیسات، ماشین آلات و سایر ابزار و مواد کهنه و دست دوم در صورتی باید پذیرفته و خریداری شوند که با استانداردهای ایمنی و بهداشتی تأسیسات، ماشین آلات و سایر ابزار و مواد جدید مشابه منطبق باشند.

مجریان طرح، مشاورین فنی

۱- کارکنان منتخب، برای اجرای تکنولوژی جدید در زمینه برنامه حرفه‌ای باید دارای تخصص بوده و جهت کار در کشورهای در حال توسعه، انگیزه لازم را داشته باشند. همچنین از

آگاهی و دانش بسیار بالایی در مورد تکنولوژی مربوطه برخوردار باشند.

۲- مشاورین فنی باید به منظور انتقال تکنولوژی به کارکنان محلی برای یک دوره طولانی مدت استخدام شوند و به آنان مسئولیت مدیریت و ایمنی، بهداشت و شرایط کار را بیاموزند.

۳- وظایف مشاورین فنی باید در مورد اقدامات ایمنی، بهداشت و شرایط کار به نحوی مشروح و کامل تعیین شود و مسئولیت صلاحیت آنان نیز در این زمینه مشخص گردد.

خط مشی در زمینه ایمنی و بهداشت

۱- سیاست ایمنی و بهداشت کار، به انضمام نشریه ایمنی مربوط به رئوس اقدامات کارخانه و نحوه نگهداری آن باید به صورت کتبی توسط مدیر عالی رتبه تهیه و تدوین شده و در اختیار تمام کارگران کارخانه قرار گیرد.

۲- اقدامات در زمینه ایمنی باید نسبت به سایر مسئولیت‌های مدیریت از اهمیت بیشتری برخوردار باشد و به همان نحو نیز مورد ارزیابی قرار گیرد.

۳- این گونه طرز تلقی در مورد ایمنی باید با ارزش بوده و مورد شناسایی واقع شود و در سطح پروژه‌های کشورهای در حال توسعه، از بدو شروع عملیات به مورد اجرا گذارده شود.

۴- مسائل ایمنی و بهداشت کار باید مورد توجه آحاد مردم قرار گیرد و بازتابی از موارد ذیل

● اجراکنندگان پروژه‌های انتقال تکنولوژی، باید استانداردهای بهداشت کار را با شرایط اقلیمی محلی منطبق نمایند، به نحوی که بالاترین حد ممکن ایمنی و بهداشتی رعایت، اجرا و تضمین گردد.

باشد:

الف - در سطح مدیریت و هم طراز آن، مسائل ایمنی و بهداشت کار مورد بررسی و اجرا قرار گیرند.

ب - تعداد و نحوه سازماندهی کارکنان در زمینه ایمنی و بهداشت کار.

ج - توزیع و انتشار گسترده اطلاعات مربوط به ایمنی و بهداشت کار.

۵- شرکتهای کارخانه‌ها باید اطلاعات مربوط به صدمات و بیماریهای شغلی کارگران و نیز مواردی را که آنان در محیط کار در معرض عناصر و مواد شیمیایی قرار می‌گیرند، تعیین، نگهداری و ضبط نمایند.

۶- گزارش سالانه شرکت باید نشانگر قطعنامه‌ها و نظریات حاصله در زمینه ایمنی و بهداشت کار باشد.

۷- کارگران باید در صورت بروز حوادث غیرمترقبه، توقف تمام یا بخشی از کارخانه، کاملاً به روشهای اضطراری اجرایی واقف و بدان آشنایی داشته باشند.

۸- کارگران باید به منظور انجام اقدامات ایمنی و بهداشتی لازم در مواقع اضطراری، طبق روشهای معمول و مقرر شده تعلیم یابند و در این زمینه مهارت داشته باشند.

۹- شرکتهای و کارخانه‌های بزرگ باید مشاورینی را در زمینه ایمنی و بهداشت به طور تمام وقت و شرکتهای و کارخانه‌های کوچک با توجه به اهمیت کار خود، به طور پاره‌وقت استخدام نمایند.

الف - مشاورین ایمنی و بهداشت، باید در چهارچوب وظایف و کارکردهای جاری خود ارتباط بین کارگران، مدیریت و متخصصان ایمنی و بهداشت را تسهیل نمایند.

ب - کارگران باید بتوانند به راحتی در مورد مسائل ایمنی و بهداشت کار خود با مشاور ایمنی و بهداشتی گفتگو و تبادل نظر کنند، بدون این که برای آنان ناراحتی و مزاحمتی ایجاد شود.

۱۰ - شرکت یا کارخانه باید طبق مقررات، کمیته حفاظت و بهداشت کار را تشکیل دهد:

الف - مشاور ایمنی و بهداشت باید یکی از اعضای کمیته حفاظت بهداشت کار باشد و به

طور منظم در جلسات مربوطه شرکت نماید.

ب- کارگران باید بتوانند آزادانه، بدون تحمل هر گونه مشکل و ناراحتی، مسائل ایمنی و بهداشتی خود را با کمیته مذکور مطرح سازند.

۱۱- کارخانه باید تلاش خود را مبنی بر کاهش و تقلیل حوادث و خطرات در برابر عناصر و آلودگیهایی که خطرات آنها مورد ارزیابی قرار نگرفته است و موادی که برای استفاده از آنها محدودیتهای استاندارد شده مقرر نگردیده است، بکار گیرد و تمام مواردی را که کارگران در معرض بیماری و حوادث ناشی از کار قرار میگیرند، تعیین و مشخص نماید. این دادهها و اطلاعات باید در دسترس خود کارگران و نمایندگان آنان قرار گیرد.

۱۲- زمانی که تکنولوژی به صورت "بسته" دریافت شده یا می شود، کارکنان کشور گیرنده باید تمام مطالب و اطلاعات مورد نیاز را پیش از استفاده از آنها به طور مکانیکی برای شناخت کلیه جنبه های ایمنی، بهداشت و شرایط کار تکنولوژی مربوطه تهیه نموده و در اختیار داشته باشند.

۱۳- در چهارچوب انتقال تکنولوژی عناصر و مواد مورد استفاده باید به طور مناسب و به زبانی ساده، قابل فهم و گویا برای کارگران کشور گیرنده تکنولوژی برچسب گذاری شود.

۱۴- بر روی برچسب باید نام محصول، نام شرکت یا کارخانه سازنده، ماهیت خطرات، چگونگی بکارگیری، احتیاط های لازم هنگام استفاده از مواد برای پیشگیری از خطر و نیز دستورالعمل های کمکهای اولیه و امداد فوری مشخص شود.

۱۵- سازندگان و تهیه کنندگان فرآورده های شیمیایی باید برای خریداران فرآورده های خود، بروشورهایی در رابطه با تکنیکهای ایمنی در برابر مواد شیمیایی را با مشخصات زیر تهیه و به طور رایگان در اختیار آنان قرار دهند:

الف- نام تجاری یا نام رایج و ژنریک فرآورده، ترکیبات شیمیایی، آدرس و شماره تلفن سازنده، نام شرکت تهیه کننده، توضیحاتی مشروح از تمام خطرات و عوارض محصول، احتیاطهایی که باید به منظور استفاده ایمنی از

فرآورده به کار گرفته شود، همچنین اطلاعات و دستورالعمل های مربوط به اتخاذ احتیاط های لازم در محیط کار، تجهیزات ایمنی و حفاظت فردی، آثار و علائم مربوط به قرار گرفتن بیش از حد در برابر فرآورده، حفاظت پزشکی به طور مشروح، کمکهای اولیه و معالجات پزشکی باید منظور گردد. در عمل نیز باید روشهایی را جهت جلوگیری از نشر اطلاعات محرمانه در برنامه های تجاری (محدودیتهای شناسایی، ترکیبات شیمیایی و جزئیات مواد ترکیب کننده محصول) و عدم استفاده از آنها جز در موارد ایمنی و بهداشت مقرر نمود.

۱۶- در محیطهایی که از محصولات شیمیایی استفاده می شود، بروشورها و یادداشتهای مربوط به ایمنی مواد شیمیایی باید به آسانی در دسترس کارگران قرار گیرد. بروشورهای مذکور باید طبق درخواست نمایندگان کارگران تهیه شود.

۱۷- اجرا کنندگان پروژه های انتقال تکنولوژی، باید استانداردهای بهداشت کار را با شرایط اقلیمی محلی منطبق نمایند، به نحوی که بالاترین حد ممکن ایمنی و بهداشتی رعایت، اجرا و تضمین گردد.

۱۸- شرایط کشور تهیه کننده باید با شرایط حق ورود کالا و شرایط نگهداری و انبار کشور دریافت کننده تکنولوژی منطبق باشد.

تدوین سیاست و برنامه ایمنی و بهداشت کار

الف- کارفرمایان باید برای بهبود شرایط محیط کار، خط مشی ای در زمینه ایمنی و بهداشت مقرر نمایند؛ کلیه پرسنل در تمام سطوح مدیریت و کارگران باید از این خط مشی مطلع باشند.

۱- کارفرمایان باید به منظور اجرای خط مشی مقرر شده، برنامه هایی را در زمینه ایمنی و بهداشت برای محیطهای کاری خود تهیه و تدوین نمایند.

۲- برنامه تدوین شده توسط کارفرمایان در زمینه ایمنی و بهداشت باید شامل موارد ذیل باشد:

- خدمات بهداشت کارکنان و بهداشت کار

(طبق مقاله نامه شماره ۱۶۱ و توصیه نامه شماره ۱۷۱ در مورد خدمات بهداشت کار، سال ۱۹۸۵).

- ارائه خدمات ایمنی ویژه توسط متخصصان مربوطه.

- برنامه ریزی برای تشکیل گروهی از کارکنان به منظور بررسی و مطالعه حوادث ناشی از کار، آتش سوزیهای خطرناک و مهم، زمین لرزه و پدیده های طبیعی، به نحوی که از بروز مجدد آنها پیشگیری شود.

- تشکیل کلاسهای ایمنی و بهداشت کار در برنامه های آموزشی و اطلاعاتی که به وسیله آن، مدیران و کارگران به وظایف خود آشنایی یابند و در زمینه تکنولوژی مورد استفاده، تعلیم ببینند.

- تهیه برنامه هایی به منظور بررسی و پاسخگویی به شکایات کارگران در زمینه ایمنی و بهداشت کار.

- تنظیم برنامه ای به منظور آگاهی و اطلاع مقاطعه کاران شاغل، جهت رعایت و سیاست و خط مشی مقرر شده در زمینه ایمنی و بهداشت کار.

ب- کارفرمایان باید دستورالعمل های مناسب ایمنی را تهیه نمایند و آنها را در اختیار تمام کارگران قرار دهند و از طریق کلاسهای آموزشی مناسب، کارگران را با مفاهیم و محتوای دستورالعمل ها آشنا سازند.

۱- دستورالعمل های ایمنی باید به زبان ساده تهیه شده و قابل درک و استفاده برای کارگران شاغل باشد و در صورت امکان باید از علائم و نشانه های ساده و قابل فهم استفاده گردد.

۲- این متون باید به طرز مناسب، ثابت و محکم به محل های مربوطه الصاق شود و در مقابل هر گونه تأثیرات سوء عوامل جوی و محیط کار محافظت گردد.

ج- مواقعی که خطرناکی، سلامت و بهداشت کارگران را تهدید می کند و نمی توان در حد ممکن و معقول از طریق اقدامات فنی و سازمانی از آنها جلوگیری نمود، کارفرمایان باید وسایل حفاظت فردی مناسب را فراهم نمایند و در نگهداری آنها کوشا باشند.

استفاده از این تجهیزات و وسایل نباید

مانمی در مسیر انجام پژوهشها و بررسیهایی باشد که بهره‌برداری از تجهیزات مذکور را غیر مفید سازد. هنگامی که از نظر فنی یا سازمانی اشتباهی صورت پذیرد که موجب خطری ناگهانی برای کارگران گردد، باید آنان را به وسایل حفاظت فردی مجهز نمود:

۱- کارفرما باید براساس مقررات ایمنی و نیازهای کاری کارگران، لباسهای ایمنی را با توجه به اندازه بدن، نوع کار آنان و شرایط جوی موجود، تهیه نماید.

۲- در صورتی که کار باعث کثیفی و آلودگی کارگر و محیط کار گردد، کارفرما باید محلی را جهت شستشو و تعویض لباس، در اختیار کارگران قرار دهد.

۳- زمانی که لباس کار با مواد سستی، آلوده شده باشد، کارفرما باید به هزینه خود، لباس دیگری را برای کارگر مزبور تهیه نماید و هزینه شستشوی لباس آلوده را نیز بپردازد. کارگران باید به منظور جلوگیری از هرگونه آلودگی برای تعویض لباس کار و لباس شخصی خود، قفسه‌ای جداگانه داشته باشند و برای استحمام، دوش آب گرم و سرد در اختیارشان باشد.

د- کارفرمایان باید مشاغلی را که کارگران معلول و مسن، زنان باردار یا جوانان، بدون وجود خطری می‌توانند بدان اشتغال ورزند، با همکاری خدمات ایمنی و بهداشتی شناسایی نمایند.

ه- کارفرما باید به نحوی مناسب در زمینه مسائل ایمنی و بهداشتی با کارگران و نمایندگان آنان مشورت نماید و در مورد تصمیمات حاصل از این مشورتها، تدابیر و اقدامات لازم را اتخاذ نماید.

و- کارفرمایان باید طبق مقررات، در تشکیل کمیته‌های ایمنی و بهداشت کار همکاری نمایند.

ز- کارفرما باید طبق مقررات و شرایط موجود در مقاله‌نامه شماره ۱۵۵، در باره ایمنی و بهداشت در محیط کار مصوب سال ۱۹۸۱، امکانات همکاری و همراهی با نمایندگان کارگران، بازرسان دولتی و سایر بازرسان ایمنی و بهداشت کار را فراهم آورند و در بررسی علل واقعی حوادث ناشی از کار و بیماریهای شغلی

مشارکت لازم و کافی داشته باشند.

حقوق و مسئولیت‌های کارگران

۱- کارگران باید در حیطه مسئولیت‌هایشان برای حفظ سلامتی و ایمنی خود و سایر کارگران به ویژه برای رعایت مقررات، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ایمنی و بهداشتی، با تمام توان تلاش کنند.

۲- کارگران باید در اسرع وقت هرگونه نقص و مشکلی را از نظر سلسله مراتب، به مافوق خود اطلاع دهند.

۳- هنگامی که کارگری به دلایل منطقی و علمی، معتقد است که انجام کار ارجاع شده به وی یا به همکاریانش سبب بروز خطری برای سلامتی جسمی و روانی آنان می‌گردد، سریعاً باید این امر را از نظر سلسله مراتب، به مافوق خود یا نمایندگان کارگران و مسئول ایمنی و مشاور ایمنی و بهداشت کارخانه اطلاع دهد.

۴- کارگری که به دلایل منطقی فکر می‌کند، وضعیت کاری وی به گونه‌ای است که موجب بیماری او می‌گردد یا جسم و جان او را به مخاطره می‌اندازد و باعث کناره‌گیری او از کار می‌شود، باید وضعیت کاری وی طبق شرایط و عرف ملی مورد بررسی دقیق قرار گرفته و در صورت نامطلوب بودن وضعیت شغلی‌اش، مورد حمایت قرار گیرد.

۵- علیه کارگری که شکایتی مبنی بر عدم اجرای مقررات قانونی یا تصور کارفرما در اجرای تصمیمات متخذه مربوط به ایمنی و بهداشت کارگران و محیط کار، تنظیم نموده است، هیچگونه اقدام مغرضانه‌ای نباید صورت گیرد.

۶- کارگران و کارکنان باید همیشه از وسایل تجهیزاتی که برای حفاظت آنان و پیشگیری از خطر تهیه شده است بطور منظم و صحیحی استفاده کنند و برای تغییر و جابجایی وسایل ایمنی و بهداشتی با اجازه مسئولین مربوطه (مسئول ایمنی و بهداشت کارخانه) اقدام نمایند.

۷- کارگران به هیچ وجه نباید از وسایل ابزاری که مجاز نیستند، استفاده کنند نظیر: کنترل‌کننده‌ها، ماشینها، سوپاپها، لوله‌ها و کنترل‌کننده‌های الکتریکی.

۸- کارگران باید از وسایل حفاظت فردی و لباسی که برای آنان با توجه به شغل، اندازه بدن و مطابق با شرایط محیط کارشان تهیه شده، استفاده نمایند.

۹- کارگران باید مدیر خود را از تجربیات شغلی خود مطلع سازند، به نحوی که این تجربیات در جهت بهبود شرایط ایمنی و بهداشت کار مورد استفاده قرار گیرد.

۱۰- کارگران نباید برای انجام معاینات پزشکی که به منظور حفظ سلامت آنان صورت می‌گیرد، طبق توصیه‌نامه شماره ۱۷۱ مربوط به خدمات بهداشت کار مصوب سال ۱۹۸۵ مورد تشویق و ترغیب قرار گیرند.

۱۱- براساس توصیه‌نامه فوق‌الذکر، کارگران و نمایندگان آنان باید به اطلاعات مربوط به مواد مورد استفاده در کارخانه دسترسی داشته باشند.

۱۲- کارگران باید به پرونده‌های پزشکی خود دسترسی داشته باشند.

خلاصه‌ای از تجزیه و تحلیل حوادث

کارخانه‌ها باید براساس خلاصه تجزیه و تحلیل‌هایی در زمینه روند حوادث و خطرات در کارخانه اقدامات مقتضی بعمل آورند.

احتیاجات لازم برای شعبات کارخانه‌ها

۱- شعبات وابسته باید تمام اطلاعات موجود در کارخانه مرکزی، خصوصاً در مورد جنبه‌های مختلف ایمنی، بهداشت و شرایط محیط کار و همچنین تصمیمات و عملکردهای کارخانه در این زمینه را در اختیار داشته باشند.

۲- شعبات باید اطلاعات مربوط به ایمنی و بهداشت و شرایط کار را جمع‌آوری نمایند.

۳- شعبات باید صلاحیت لازم را برای ارزیابی اطلاعات مربوط به ایمنی، بهداشت و شرایط کار دارا باشند.

مأخذ:

Sécurité, santé et conditions de travail dans les transferts de technologie aux pays en développement
ترجمه: شیرین حاتانیان